

NO A LĪDZ Z

Baiba Sprance

„Nāc ar ieceri, mēs radīsim stāstu,” – aicina sarkans uzraksts zem foto ar Jāni un Dāvidu Mitrēviciem pašā grāmatas sākumā. Puiši izskatās simpātiski un pašāvērtīgi. Turpmākās lappuses rāda, ka attēla iespaids nemelo – viņu vadītā studija tiešām radījusi iespaidīgus produktus, mūsdienīgi un radoši vizualizējot dažādu muzeju, izstāžu un citus kultūrvēsturiskos krājumus un garantējot to kvalitāti no koncepcijas līdz gatavai ekspozīcijai. Grāmatā iekļauti 13 veiksmīgākie piemēri no 70 produktiem, kas realizēti 15 gadu laikā. Tātad – jubilejas izdevums, ir uz ko atskatīties un ko parādīt, izstrādāta arī stabila darbības sistēma, kas atspoguļojas arī izdevumā, kurā visu ērti un loģiski var aplūkot vienkopus. Intervijā Artim Svecem abi Dd vadītāji izklāsta savus darbības principus, attieksmi, ieskicē shēmas.

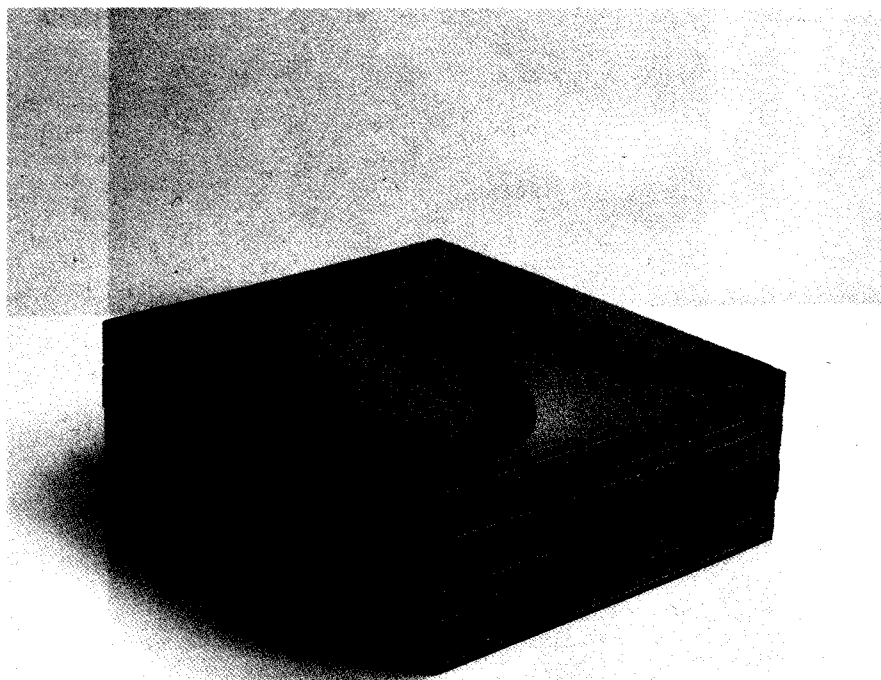
Caurspidīgi, skaidri un pamatoti: „Radot jebko, tai skaitā muzeju, ir vajadzīga koncepcija. Nepietiek ar to, ka tu radi kaut ko smuku – vajag pamatojumu, kāpēc konkrētajai programmai, attēlam vai priekšmetam ir ekspozīcijā jābūt. (..) arvien lielāka loma ekspozīciju veidošanā ir stāstam. Stāsts prasa izvēli, (..) bet vienīgi tādā veidā ekspozīcija iegūst jēgu, kas ir saprotama skatītājiem. (..) Dd stāstu uzskata par nozīmīgu ekspozīcijas sastāvdaļu un vienlaicīgi arī mērķi. No šī mērķa izriet pārējie mūsu darbības principi – ekspozīcija kā integ-

rēts veselums, saturs un vizuālā tēla vienotība, apmeklētājiem draudzīgs muzejs, vienota komanda.” Ir patīkami lasīt, kā viņi strādā, cik patīkami iepazīst materiālu, pārvalda tehnoloģijas, veicot cēloņsakarīgas un loģiskas darbības. Dd gluži kā nacionālā sapņu komanda praktizē tādu kā paplašinātu profesionālismu, jo operē arī ar kategorijām, kas tradicionāli tikušas attiecinātas uz mākslu. Piemēram, lieto principu nestātīt tieši, bet caur objektu kompozīciju un mediju izvēli, ļaujot starp rindinām sajūst tēmas, vietas vai laikmeta garu. Vienādi augstu vērtē vecos un jaunus medijus, priekšmetus, gaismas un telpu. Šādā saspēlē informācija iekšēji paplašinās un kļūst blīvāka, bet vienlaikus labāk uztverama, jo dod iespēju cilvēka receptoriem klejot pa dažādām jomām. Jānis Mitrēvics studijas radītos produktus diezgan trāpīgi nosaucis par „tēlainiem interaktīviem stāstiem”. Atkarībā no specifikas to radīšanai katreiz tiek pulcēta jauna cilvēku grupa. Visi ir mākslinieki – „arī projektu vadītājam ir jābūt māksliniekam,” Mitrēvics saka. Un piebilst, ka katram jābūt gatavam uzņemties arī profesionāla skatītāja lomu. Tā cikls noslēdzas. „Viss, ko mēs darām, ir hibrīds,” viņš atzīst. Kā jau visa šodienas realitāte.

Dd grāmata

Rīga: „Dd”, 2015
191. lpp
Cietais sējums
ISBN 978-9984-9858-6-2
Teksts: Artis Svece
Dizains: Ieva Balode

Foto: Dd publicitātes attēls

Līdz šim klātienē esmu redzējis tikai viņu veidoto Gustava Kluča izstādi „Arsenālā”, taču, jāatzīst, grāmata rada spēcīgu vēlmi iepazīties arī ar citām, vismaz šeit pat, Latvijā. Tātad, notestēta manā – visumā neitrālas skatītājas – uztverē, nestā vēsts strādā, un jācer, ka arī auglīgi. Turpinot lietot sevi kā „testeri”, tomēr, jāatzīst, divainā kārtā mulstu, jo krāšņais izdevums it kā nonāk pretrunā pats ar sevi. Tas ir brīnišķīgi iesiets, un vāka lakoniskās proporcijas, krāsas un faktūras (māksliniece Ieva Balode, „Gutenbergs druka”) sola to pašu eleganto brīvības sajūtu ieraudzīt arī iekšienē. Taču, pāršķirot lappuses, aina izrādās citāda. Vāka skaidrība saglabājas, taču ar citu niansi – eleganci nomaina izstāžu anotāciju vēsa un racionāla stilistika – ļoti pārskatāma un ērtai uztverei izkārtota informācija, kas tādā kā vieglā skrējienā iepazīstina ar Dd darbību. Katra tēma ir nodalīta ar savu krāsu un lielformāta – tostarp dažām pat ļoti izteismīgām – fotogrāfijām. Starp attēliem un teksta daļām atstāti lieli tukši laukumi, nodrošinot, ka vajadzīgais tiks ieraudzīts, izlasīts, saprasts. Teksts (autors Artis Svece) ir strukturēts, loģisks, tēmu korekti atspoguļojošs, lieki ar sevi neuzbāžas un neapgrūstina lasītāju. Sadalīts nelielos kvadrantos, tas nolasās arī kā laukums. Rokraksta krāsainie iestarpinājumi slīpā rakstā ar iesūkājumu beigās tieši tāpat labi izceļas un noteikti prasās tikt izlasīti. Taču vēlti, jo minētie teikumi tikai pārfrāzē virsrakstus. Skaidrs, tas domāts kā grafiska zīme, tomēr līdztekus raisa aizdomas, ka tiek piespēlēts manām uztveres spējām.

Šādam perfektam prezentācijas izdevumam tas viss, protams, arī der, tomēr pietrūkst nots, kas grāmatu padarītu, lai cik divaini tas izklausītos, sirsniņu. Vērojot grāmatas fotogrāfijās Dd ekspozīcijas, šo iezīmi pamanu. To varētu identificēt kā nelielu smalkumu, ko tādu, kas neattiecas uz dizainu, arī ne mākslu, bet, kā jau hibrīdlaikmetā, atrodas kaut kur ārpusē – manuprāt, tieši attieksmē pret darba materiālu. Tā ir vēlēšanās tēmu atspoguļot pēc iespējas izsmēlošāk un labāk, respektējot gan informāciju, gan cilvēkam draudzīgus proporcionālos principus, radot vidi, kas informē un harmonizē bez papildu vēlmes demonstrēt sevi. Tāda kā kalpošanas pozīcija. Šī humanizējošā tendence, manuprāt, ir vērtība, kas raksturo moderno laikmetu. Pārbaudot savu pieņēmumu, veicu sānsoli Dd mājaslapā – un ieraudzīju tur šo, manā izpratnē, skaistuma klātbūtni, bez kuras tradicionāli varētu arī iztikt.

Grāmatas iespaidā gluži negaidot veicu vēl kādu sānsoli, kura rezultātu gan varētu nosaukt par sirsniņu. Proti, redzot pie dažiem attēliem uzrakstu „Noskenē bildi ar Overly mobilo lietotni”, es sākumā savas analogās iedabas dēļ atļāvos to ignorēt. Tomēr ziņkāre neatstāja un rezultējās ar Overly bezmaksas papildinātās realitātes lietotnes lejupielādi manā mobilajā ierīcē. Izrādās, digitālās pasaules iespaidā grāmatā redzamā bildītes iekustas un pat iemuzicējas dziesmā. Šarmanti. Cik labi, ka, neskatoties uz gadiem, katrā cilvēkā turpina dzīvot bērns un ļauj izbaudīt tik skaistus mirkļus! Bērības tēma beidzot pasaka priekšā, ko man atgādina šī grāmata – ābeci. —